# Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32413

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i (TOAD), Self-Determinasyon Teorisi (SDT) çerçevesinde, ö?rencilerin uzaktan e?itim ortam?nda ald?klar? beden e?itimi derslerine özgü olarak ya?ad?klar? temel psikolojik ihtiyaçlar?n (özerklik, yetkinlik ve ili?kisellik) alg?lanan düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir araçt?r. 2021 y?l?nda Elif Nilay Ada taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, özellikle COVID-19 pandemisi gibi zorunlu uzaktan e?itim dönemlerinde, ö?rencilerin motivasyonel ve psikolojik refahlar?n? anlamak için kritik öneme sahiptir. Ölçek, çevrimiçi ö?renme ba?lam?n?n getirdi?i benzersiz dinamikleri ve zorluklar? dikkate alarak Temel Psikolojik ?htiyaçlar Teorisi'nin spor ve egzersiz psikolojisi alan?ndaki uygulamalar?n? geni?letmektedir.

## Anahtar Kelimeler

Uzaktan e?itim, beden e?itimi, temel psikolojik ihtiyaçlar, Self-Determinasyon Teorisi, özerklik, yetkinlik, ili?kisellik, ölçek geli?tirme.

## Yazarlar

Elif Nilay Ada

## Amaç

Ölçe?in temel amac?, uzaktan e?itim sürecinde yürütülen beden e?itimi derslerinde ö?rencilerin alg?lad??? özerklik, yetkinlik ve ili?kisellik ihtiyaçlar?n?n tatmin veya tatminsizlik düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçebilecek, ba?lama özgü bir psikometrik araç geli?tirmektir. Pandemi döneminde fiziksel aktivite ve spor derslerinin çevrimiçi platformlara ta??nmas?n?n yaratt??? pedagojik ve psikolojik zorluklar göz önüne al?nd???nda, bu ölçek, e?itimcilerin ve ara?t?rmac?lar?n ö?rencilerin psikolojik sa?l???n? destekleyici stratejiler geli?tirmesine yard?mc? olmay? hedeflemi?tir.

Geli?tirme çal??mas?, uzaktan ö?renme ortam?n?n fiziksel k?s?tlamalar?, sosyal etkile?im eksikli?i ve bireysel sorumlulu?un artmas? gibi faktörlerin, ö?rencilerin temel psikolojik gereksinimleri üzerindeki etkilerini sistematik olarak incelemek üzere tasarlanm??t?r. Bu ba?lamda, ölçek, geleneksel yüz yüze e?itimde kullan?lan mevcut araçlardan farkl? olarak, sanal ö?renme deneyimlerine özgü maddeler içermektedir.

## Yap?

Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i, Edward Deci ve Richard Ryan taraf?ndan geli?tirilen Temel Psikolojik ?htiyaçlar Teorisi (BPN) temelinde

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?land?r?lm??t?r. BPN, insan motivasyonunun ve psikolojik sa?l???n?n üç evrensel ve do?u?tan gelen ihtiyac?n tatminine ba?l? oldu?unu öne sürer:

**Özerklik (Autonomy):** Bireyin davran??lar?n?n kendi iradesiyle belirlendi?ini ve ki?isel de?erleriyle uyumlu oldu?unu hissetme ihtiyac?d?r. Uzaktan e?itimde bu, ö?rencilerin ders materyali seçimi, ö?renme h?z? ve aktivite uygulamas? üzerinde ne kadar kontrol sahibi olduklar?n? ifade eder.

**Yetkinlik (Competence):** Bireyin çevresiyle etkili bir ?ekilde etkile?ime girme ve arzu edilen sonuçlar? elde etme becerisine sahip oldu?unu hissetme ihtiyac?d?r. Çevrimiçi beden e?itiminde bu, ö?rencilerin egzersizleri ba?ar?yla yapabilme, teknikleri ö?renebilme ve geri bildirim alabilme kapasitelerine olan inançlar?n? yans?t?r.

**?li?kisellik (Relatedness):** Bireyin ba?kalar?yla güvenli ve sevgi dolu ba?lar kurma, ait olma ve önemsenme ihtiyac?d?r. Uzaktan e?itimde sosyal izolasyon riski yüksek oldu?undan, bu boyut, ö?renci-ö?retmen ve ö?renci-akran aras?ndaki sanal sosyal ba?lar?n kalitesini ölçer.

Ölçek, bu üç temel psikolojik ihtiyac?n uzaktan beden e?itimi dersleri ba?lam?nda nas?l alg?land???n? çok boyutlu bir yap?da de?erlendirir.

## Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?, psikometrik aç?dan sa?lam bir yap?y? desteklemek üzere titiz geçerlik analizleri içermi?tir. Çal??mada, ölçe?in yap? geçerli?ini tespit etmek amac?yla hem aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (Standart ölçek geli?tirme prosedürleri gere?i). DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak beklenen üç faktörlü yap?s?n?n (Özerklik, Yetkinlik, ?li?kisellik) veriyle uyumlu oldu?unu göstermi?tir.

Ayr?ca, ölçek maddelerinin ilgili teorik yap?y? temsil etme derecesini belirlemek için kapsam (içerik) geçerli?i sa?lanm??t?r. Bu süreçte, beden e?itimi, spor psikolojisi ve psikometri alanlar?ndan uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve maddelerin uzaktan e?itim ba?lam?na uygunlu?u de?erlendirilmi?tir. Bu geçerlik çal??malar?, TOAD'?n çevrimiçi beden e?itimi derslerine özgü ihtiyaçlar? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

## Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l??? ve kararl?l???, güvenirlik analizleri arac?l???yla incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? olan Cronbach Alfa de?erleri, ölçe?in bütünü ve alt boyutlar? için yeterli düzeyde yüksek ç?km??t?r (Standart akademik çal??malarda 0.70 ve üzeri kabul edilir). Bu yüksek de?erler, ölçekteki maddelerin ayn? teorik yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü

ARABPSYCHOLOGY.COM

kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in farkl? durumlarda ve zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar üretti?ini göstermektedir. Özellikle uzaktan e?itim gibi h?zla de?i?en bir ortamda, arac?n kararl?l???, elde edilen verilerin güvenilirli?i aç?s?ndan hayati önem ta??maktad?r.

## Faktör Analizi

Ölçek, çok boyutlu yap?s?n? do?rulamak amac?yla Faktör Analizine tabi tutulmu?tur. ?lk olarak, veri setinin yap?s?n? ke?fetmek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm?? ve bu analiz, ölçe?in temel psikolojik ihtiyaçlar teorisi ile uyumlu olarak üç ana faktörden olu?tu?unu ortaya koymu?tur: Özerklik, Yetkinlik ve ?li?kisellik.

Daha sonra, bu yap?n?n örneklemden ba??ms?z olarak do?rulan?p do?rulanmad???n? test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, uyum indekslerinin (örne?in, CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir s?n?rlar?n içinde oldu?unu göstererek, ölçe?in üç faktörlü yap?s?n?n sa?lam oldu?unu ve uzaktan beden e?itimi ba?lam?nda temel psikolojik ihtiyaçlar? ba?ar?yla ay?rt etti?ini kan?tlam??t?r.

## Araç

**Test Türü:** Geli?tirme (Psikometrik Ölçek)

**Format:** Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Ölçe?in tam derecelendirme yap?s? orijinal makalede belirtilmemi? olup, tipik olarak 5'li veya 7'li Likert yap?s? kullan?l?r.)

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Üniversite ö?rencileri veya uzaktan e?itim gören di?er e?itim kademelerindeki ö?renciler (Beden E?itimi dersi alan).

**Ya? Grubu:** Ergenlik dönemi sonras? ve genç yeti?kinlik (Genellikle üniversite ö?rencileri).

**Popülasyon Detaylar?:** Uzaktan e?itim modeliyle beden e?itimi derslerine kat?lan ö?renciler.

**Test Metodolojisi:** Öz-bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, uzaktan beden e?itimi deneyimlerine ili?kin maddelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler.

## Anahtar Kelimeler

Ölçek geli?tirme, psikometrik özellikler, koronavirüs, uzaktan ö?renme, motivasyon, spor psikolojisi, temel psikolojik ihtiyaçlar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

**Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri:** elifnilayada@gmail.com

**Yaz??ma Adresi:** Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu ölçek, akademik bir geli?tirme çal??mas? olup, 2021 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle yazardan izin al?nmas? gerekmektedir. ?leti?im bilgileri, sorumlu yazar Elif Nilay Ada'ya ula?mak için mevcuttur.

**Test Y?l?:** 2021

## Kaynaklar

Ada, E. N. (2021). Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i geli?tirme çal??mas?. *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, *5*(1), 1-9. https://doi.org/10.32706/tusbid.926646

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ula??labilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: uzaktan-egitime-ozgu-beden-egitimi-dersi-temel-psikolojik-ihtiyaclar-olcegi-toad.pdf

## Uzaktan E?itime Özgü Beden E?itimi Dersi Temel Psikolojik ?htiyaçlar Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için lütfen referans olarak belirtilen makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM